

Føre denne Institution i vort Fædreland og arbeidet for den mere end nogensomhelst Anden. Jeg siger til Gøtther Sager. Men hvorfor fik vi ikke Offentlighed og Mundtlighed indført i Retspleien? Var det, fordi den Styrelse, som dengang var tilstede, ikke vidste, hvad den vilde, eller skulde det ikke meget snarere være, fordi der netop hos den Side af Folkethinget, som nu fører det store Ord om Offentlighed og Mundtlighed, var en høj Grad af Uvillighed til at indlade sig paa de store Reformers og paa de ikke uvæsentlige Udgifter, som vilde være forbundne med Gjennemførelsen af Reformen? Tak um er i alt Fald, at Forlaget ikke blot een Gang, men gjentagne Gange er fremlagt, og det netop af det politiske Parti, om hvilket man ved enhver Leilighed erklærer, at det ikke har villet eller fremdeles vil gjennemføre Grundloven, men som sandelig dog har offret mere Arbejde til dens Gjennemførelse end nogensomhelst andet. Men selv om hin store Reform var bleven gjennemført, hvad Indflydelse vilde det da have haft paa Andersens Sag? Tror det ærede Medlem, at de Forklaringer, her ere givne i rent administrative Diemed, vilde være komne ind for en offentlig Domstol eller for Nævningerne? Og dersom det ikke er Tilfældet, hvis han ikke tror det, hvad er det da for en Tale at indblande den Slags Bemærkninger her, hvor de ikke have det Fjerneste at gjøre. Saa forlangte det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), idet ligeledes han indlød sig paa det juridiske Omraade, at det skulde „bevises“, at det var en usømmelig Yttring, som Andersen havde brugt. Usømmelighed hører dog vistnok til de Begreber, med Hensyn til hvilke der ikke kan være Tale om at føre Bevis, men kun om at danne sig et Skjøn. Behøvedes der noget Argument for at godtgjøre dette, kan man bruge det ærede Medlem selv. Han udtalte jo, som vi i Saar hørte, ved Mødet eller Festsmaaltidet i Arninge, at hvis Ytringen om „den, der kalder sig Konge“, var brugt, var det en „Feil“, men her siger han, at denne Yttring er af den Bestaffenhed, at den kan bruges baade ufødeligt og uskyldigt, og at han fra nu af jevnlig vil bruge den. Men det ærede Medlem gjør albrig, hvad han selv anser for feilt — det kan ikke tænkes — altsaa har han nu forandret sit eget Skjøn. Det ærede Medlem bærer ogsaa paa andre Maader Vidnesbyrd om, i hvilken Grad Meningerne kunne divergere om det Usømmelige. Den ærede Forsamling husker sikkert, at da for nogle Uger siden et Medlem her havde erklæret en vis Adresse for „famøs“, reiste det ærede Medlem sig og spurgte Formanden, om det var „utiladeligt og passende“ at betegne en af Thinget vedtagne Adresse som famøs. Altsaa dette Udtryk „famøs“ fandt det ærede Medlem utiladeligt og upassende. Jeg tror ikke, at mange Andre end han fandt det. Det ærede Medlem vilde vistnok have været vanskelig filllet, dersom det var blevet

krævet af ham, at han skulde „bevise“ det Utiladelige og Upassende i Udtrykket „famøs“. Formanden divergerede da ogsaa fra ham; han ansaa det ikke for utiladeligt og upassende. Med Hensyn til Begrebet usømmeligt, maa man overlade Skjømmet til den almindelige Bevidsthed, og det er altsaa den almindelige Bevidsthed, som nu paa-kaldes. De Herrer erklære, at der er intet Upassende eller Usømmeligt i den Bending, som Andersen brugte. Lad os nu først blive enige om, at den samme Yttring ganske vist, som det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Th. Kruse) — jeg veed ikke om i Forbindelse med det smukke Citat af Holberg eller paa et andet Sted — gjorde gjældende, at det samme Udtryk, den samme Bending kan bruges saaledes, at den er uskyldig, og saaledes, at der kommer en fornærmelig Mening deri. Jeg vil indrømme, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), som har en saa stor dialektisk Færdighed, vistnok vil være i Stand til ved mange Leiligheder at bruge Bendingen: „den, der kalder sig Konge“, med Præg af særdeles stor Loyalitet og Ærbødighed, men det er lige saa vist, at denne Yttring kan bruges i en saadan Forbindelse og med et saadant Tonefald, at den kan blive et meget stærkt og nergaaende Angreb. Om Tonefaldet i Arninge vide vi desværre Intet. Belysningen maa altsaa væsentlig søges i det, som for ørigt er foresaldet ved dette Møde, og af hvilken Karakter er da dette? Jeg omtalte for lidt siden, hvorledes Staaen for Kongen var bleven indledet. Det blev sagt om den, da den kom, følgende oven paa Skaaler for forskjellige andre Ting, at denne Skaal skulde udbringes, for at man ikke fra Modstandernes Side skulde kunne sige, at det var en Skjændsel, at Skaalen ikke var udbragt. Dette er heller ikke nogen særdeles heldig Bending, og det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) traadte jo ogsaa strax op imod den og sagde, at han skjønnede ikke, at det var nogen Skjændsel ikke at udbringe Skaalen for Kongen, thi han er kun konstitutionel Konge; Forfatningen stiller ikke Kongen saa højt; han vilde derfor udbringe en Skaal for Kongen og Grundloven; thi de to hører sammen. Det er jo bekjendt, at det er det ærede Medlems Specialitet at udbringe Leve for dem i Forening, og at han med denne Kombination forbinder en meget dyb politisk Tanke, som er vitterlig for alle hans Venner, skjønt jeg tilstaar, at vi, hans Modstandere, ikke ere i Stand til at fatte det Dybe i denne Tanke, der først i de allerfænesten Aar er gaaet op for ham i dens Klarhed. Noget efter blev der af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) holdt en Tale om, at Grundloven staar over Kongen, at vi have Lov til at tale og drøfte ved offentlige Forsamlinger, om vi ville have Kongedømmet eller Republikken, naar vi kun gaa den lovlige Vej; en Rigsdagsmand har fuld Ret til at lade sig